

Міністерство освіти та науки України
Житомирський державний університет
імені Івана Франка

**ПСИХОЛІНГВІСТИКА ТВОРЧОСТІ
У ХУДОЖНЬОМУ ПЕРЕКЛАДІ**

Монографія

Житомир
2018

УДК 81'23:81'255.4
Д 99

*Рекомендується до друку вченою радою
Житомирського державного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 27 серпня 2018 р.)*

Рецензенти:

Засєкіна Л.В. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри загальної та соціальної психології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;

Могельницька Л.Ф. – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов Житомирського державного технологічного університету;

Полховська М.В. – кандидат філологічних наук, доцент, директор навчально-наукового інституту іноземної філології Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Дячук Н.В.

Д 99 **Психолінгвістика творчості у художньому перекладі** : монографія / Н.В. Дячук . – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2019. – 128 с.

ISBN 978-966-485-246-0

В монографії розкрито ідеї про психолінгвістичні особливості професійної діяльності перекладачів художніх текстів; представлено аналіз мовленнєвої діяльності з позиції її структури та основних характеристик; розглянуто основні ідеї психології розуміння, що враховувалися при вивченні мовленнєво-мисленнєвої діяльності; надано уявлення про основні складові мовленнєвої діяльності, яка здійснюється у процесі перекладу, та виділено психолінгвістичні характеристики тексту.

УДК 81'23:81'255.4

ISBN 978-966-485-246-0

Дячук Н.В., 2019

Зміст

ПЕРЕДМОВА	
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ ПЕРЕКЛАДАЧА ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ	
1.1. Категоріально-поняттєвий апарат дослідження феномена творчого потенціалу в науковій думці	
1.2. Категорія діяльності як предмет психолінгвістичних досліджень....	
1.3. Психолінгвістичні особливості професійної діяльності перекладача художніх текстів.....	
Висновки до розділу 1	
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПЕРЕКЛАДАЧІВ ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ	
2.1. Психолінгвістична модель реалізації творчого потенціалу перекладача художніх текстів як основа для емпіричного дослідження.....	
2.2. Організація емпіричного дослідження реалізації творчого потенціалу перекладачів художніх текстів.....	
2.3. Порівняльний аналіз реалізації творчого потенціалу перекладачів художніх текстів і майбутніх фахівців із перекладу.....	
2.4. Емпіричне дослідження творчого потенціалу перекладачів художніх текстів	
Висновки до розділу 2	
РОЗДІЛ 3. ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЙ РЕАЛІЗАЦІЇ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ	
3.1 Види стратегій реалізації творчого потенціалу майбутніх перекладачів.....	
3.2 Розвиток евристичних стратегій реалізації творчого потенціалу в майбутніх перекладачів.....	
Висновки до розділу 3	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

ПЕРЕДМОВА

Упродовж останніх десятиліть у сучасному українському суспільстві наголошується на формуванні освіченої, цілеспрямованої та творчої особистості. Це зумовлено змінами у різних сферах діяльності, що вимагають появи професіоналів, які володіють глибокими знаннями, спроможні адаптуватися до мінливих умов соціуму та здатні з гідністю приймати виклики часу. Водночас, сучасний етап розвитку нашого суспільства характеризується розвитком відносин різних культур. Зростання суспільного запиту на знання іноземних мов сприяє підвищенню інтересу до мовних спеціальностей, а оволодіння іноземною мовою активізує спілкування на теренах різних культур, що є суттєвим для майбутніх перекладачів, які повинні творчо та ефективно здійснювати перекладацьку діяльність.

Проблеми формування творчого потенціалу особистості висвітлюють фундаментальних дослідження Б. Г. Ананьєва, Д. Б. Богоявленської, А. Б. Коваленко, В. В. Клименка, М. О. Лазарева, В. О. Моляко, М. М. Поташника, Н. Ю. Посталюк, Л. Г. Чорної, В. М. Ямницького та інших, що дає змогу аналізувати потенційні можливості, здібності та властивості творчої особистості з позицій перекладу.

У зміст поняття «творчий потенціал» включають характеристики творчої особистості, творчого мислення, творчих здібностей (П. Ф. Кравчук, О. А. Лук, Н. Ю. Посталюк). Водночас, зовсім нерозробленою є проблема реалізації творчого потенціалу перекладачів художніх текстів, які є носіями культурних та національних особливостей, і проявляють свою креативність при передачі тексту оригіналу в іншу культуру та для іншої цільової аудиторії.

Теоретико-методологічну основу дослідження становлять положення, які стосуються теорії діяльності та розвитку особистості (Б. Г. Ананьєв, Г. О. Балл, Л. С. Виготський, О. М. Леонтьєв, С. Л. Рубінштейн та ін.); творчої особистості, її потенційних можливостей, здібностей, властивостей, характерних рис (Б. Г. Ананьєв, Д. Б. Богоявленська, М. О. Лазарєв, В. О. Моляко, М. М. Поташник, Н. Ю. Посталюк та ін.); структурно-функціонального підходу у вивченні професійної підготовки майбутніх перекладачів та засвоєння іноземної мови (Л. Г. Вяткін, Н. В. Дубровинська, Л. В. Засєкіна, О. М. Лозова, Т. Н. Цветкова та ін.). Вихідні положення роботи базуються на Законі України «Про Освіту», Національній доктрині розвитку освіти України, Національній програмі «Освіта» (Україна ХХІ століття).

Матеріали дослідження можуть використовуватися у таких навчальних курсах, як «Психолінгвістика», «Психолінгвістика перекладу», «Психологія мови», «Психологія творчості». Результати дослідження можуть бути впроваджені в практику роботи філологічних факультетів, що дасть змогу розглядати підходи до проблем перекладу та інтерпретації художніх творів з психолінгвістичних позицій.